

HOOFDSTUK 2

BEOORDELEN VAN INFORMATIEVAARDIGHEDEN VAN HBO-STUDENTEN

JOS VAN HELVOORT

Inleiding

Hoe gaan onze studenten in het kader van hun studie om met informatie? Waar halen ze informatie vandaan en in welke mate maken ze daarbij bewuste keuzes?

Dit thema boeit mij al enige jaren, vooral omdat we in ons onderwijs sinds de jaren '80 op het gebied van informatie zoeken en informatie gebruiken steeds meer van studenten zijn gaan verwachten. Verschillende vormen van onderwijs - zoals probleem gestuurd onderwijs, projectonderwijs en competentiegericht onderwijs - leggen steeds de nadruk op het gegeven dat studenten, behalve van een goede instructie en begeleiding, vooral ook leren door dingen zelf uit te zoeken (Dochy en McDowell, 1997, p. 283; Brand-Gruwel, Wopereis en Vermetten, 2005, p. 488). In de onderwijskundige literatuur wordt dan ook wel gesproken over "constructief leren" en het gebruik van "krachtige leeromgevingen" die onder andere worden gekenmerkt door een grote verscheidenheid aan informatiebronnen (Dochy en McDowell, 1997, p. 283).¹

Om succesvol in hun studie te zijn, moeten studenten dus goed zijn in het opsporen van informatie, maar moeten ze vooral ook leren hoe ze de beste informatie kunnen selecteren uit het gevonden aanbod. Vervolgens moeten ze leren hoe die informatie op een correcte manier kan worden gebruikt voor hun eigen kennisproduct, zoals een verslag, een advies of een prototype van een apparaat. Een belangrijk doel is dat studenten zich de informatie eigen maken door deze cognitief te verwerken en in te passen in hun eigen betoog. Juist dat laatste blijkt in de praktijk voor studenten een behoorlijk struikelblok. Liever citeren ze een bron letterlijk dan dat ze die in eigen woorden parafraseren.

¹ Ook het hoofdstuk van Froukje Jellema in dit boek gaat in op dergelijke 'krachtige leeromgevingen'

Onderzoek geeft dan ook aan dat veel jongeren weliswaar handig zijn in het gebruik van ict (ze bedienen het toetsenbord van hun smartphone razendsnel en hanteren met gemak verschillende schermen tegelijk) maar dat hun competentie in het beoordelen en het verwerken van de informatie die zij uit die systemen opdoen, in veel gevallen tekort schiet (zie ook Kirschner en Van den Berg, 2012). Een aardig voorbeeld daarvan hoorde ik van een collega van de pabo die in een werkstuk over het onderwerp ‘pesten op school’ een serieus bedoelde verwijzing tegenkwam naar een filmpje met doctor Phil. Deze laatste is weliswaar een gepromoveerd klinisch psycholoog maar de manier waarop hij dergelijke sociaalpsychologische problemen in een entertainmentprogramma bespreekt, maken zulke filmpjes bepaald niet geschikt om ze te gebruiken als bron voor een professioneel betoog. Maar voor de betreffende pabo-student was het blijkbaar moeilijk om dat onderscheid te maken, of de student gebruikte gemakzuchtig het eerste het beste filmpje dat hij/zij tegenkwam.

Kirschner en Van den Berg (2012) gebruiken voor de aanduiding van de meer conceptuele informatievaardigheden het begrip ‘informatiewijsheid’. Als die informatiewijsheid inderdaad zo’n belangrijke competentie is die studenten tijdens hun studie dienen te verwerven, dan zullen we deze ook moeten toetsen. Het is immers een belangrijk onderwijskundig principe dat de gewenste leeruitkomsten en toetsinhouden nauwkeurig op elkaar worden afgestemd (Biggs, 2003). Bovendien is het een gegeven dat toetsen een sturend karakter hebben voor het studiegedrag van studenten (Dochy, Segers en De Rijdt, 2002, p. 12).

In de literatuur is geen algemeen toepasbaar instrument voor het beoordelen van dergelijke informatievaardigheden beschreven. Ik heb om deze reden onderzoek gedaan naar de vraag wat een betrouwbaar, valide en praktisch bruikbaar instrument is voor het beoordelen van de informatievaardigheden van studenten in het hbo.

Onderzoek naar het beoordelen van informatievaardigheden

De resultaten van literatuuronderzoek geven aan dat voor het beoordelen van informatievaardigheden grofweg twee soorten instrumenten kunnen worden onderscheiden: vragenlijsten en performance assessments. Beide soorten worden hieronder kort besproken.

Vragenlijsten

De oudste voorbeelden van beoordelingsinstrumenten hebben hun oorsprong in een traditionele testcultuur. De besproken testen bestaan in de meeste gevallen uit multiplechoicevragen die sterk gericht zijn op memoriseren, begrip en het herkennen van feiten. Het meest bekende voorbeeld is de standaard test SAILS die op commerciële basis wordt geëxploiteerd. Voorbeeldvragen van SAILS zijn beschikbaar op het openbare internet (SAILS, 2012). Afbeelding 1 geeft er één voorbeeld van.

Sample Question Nine

Identify the type of resource referenced in the following database record

Title:	Richard Nixon, Crisis in the White House
Authors:	Smith, Mary
Publisher Info:	Chapel Hill and London: University of North Carolina Press
Publication Date:	1988
ISBN:	0-8078-2414-3
Accession Number:	0483832

CHOOSE ONE ANSWER

- ☒ Book
- ☐ Book chapter
- ☐ Government document
- ☐ Magazine or journal article
- ☐ Newspaper article

Afbeelding 1: Sample Question uit het Information Literacy Assessment van SAILS (2012)

Hogeschoolbibliotheken in Nederland hebben gezamenlijk een vergelijkbare standaard test laten ontwikkelen die onder andere gebruikt wordt als diagnostische toets om het ingangsniveau van de aanwezige kennis vast te stellen (HIT; zie bijvoorbeeld de portal van De Haagse Hogeschool > Bibliotheek > Informatievaardigheden > Trainingen). Naast dergelijke standaard testen die vooral gericht zijn op declaratieve kennis, is uit het wetenschappelijk onderzoek naar informatievaardigheden ook een aantal vragenlijsten bekend waarbij vooral gevraagd wordt naar informatiegedrag (zie bijvoorbeeld Timmers, 2013). Voor deze enquêtes geldt dat ze anoniem afgenomen worden en dat de antwoorden dus niet herleid kunnen worden tot individuele studenten. Onderstaand voorbeeld van een groep testitems maakt duidelijk waarom dat zo is: de enquête zou te veel uitnodigen tot sociaal wenselijke antwoorden als ze niet anoniem wordt afgenomen. Uiteraard kunnen dergelijke enquêtes wel gebruikt worden voor het bepalen van de mate van informatievaardigheid op het niveau van een klas of een cohort studenten.

Als ik op zoek ben naar informatie voor school...	altijd	vaak	soms	zelden tot nooit	wat is dat
... maak ik gebruik van de door mijn docent aangereikte studieboeken en -materialen	☐	☐	☐	☐	☐
... ga ik naar Saxion bibliotheken	☐	☐	☐	☐	☐
... raadpleeg ik medewerkers van Saxion bibliotheek	☐	☐	☐	☐	☐
... maak ik gebruik van de catalogus van Saxion bibliotheek	☐	☐	☐	☐	☐
... maak ik gebruik van de databanken van Saxion bibliotheek	☐	☐	☐	☐	☐

Afbeelding 2: Voorbeeld uit de vragenlijst van Timmers (2013)

Performance assessments

Voor het beoordelen van het individuele informatiegedrag is een ander type beoordeling meer geschikt. Daarbij moet worden gedacht aan “performance assessments” of “authentic assessments” (Knight, 2006; Oakleaf, 2008). Bij zo’n performance assessment wordt het gebruik van informatie beoordeeld aan de hand van een studieopdracht met een authentiek karakter, een opdracht dus die ontleend is aan de beroepspraktijk en die studenten ook in hun latere loopbaan kunnen tegenkomen. Juist dit soort opdrachten wordt gebruikt bij de onderwijsvormen in het kader van constructivistisch leren die in de eerste paragraaf zijn besproken. Het gebruik van performance assessments voor het beoordelen van informatievaardigheden sluit dan ook veel beter aan bij de onderwijspraktijk dan de twee eerder genoemde instrumenten.

Voor het beoordelen van de uitwerkingen van die studieopdrachten is echter nog een extra hulpmiddel nodig dat richting geeft aan de beoordelingen die worden opgemaakt. De eerder genoemde literatuur geeft aan dat een zogenaamde “scoring rubric” daarvoor de voorkeur heeft (Knight, 2006; Oakleaf, 2008). Zo’n scoringsrubriek bestaat uit een set van beoordelingscriteria met voor ieder criterium beschrijvingen van vaak voorkomend gedrag op verschillende niveaus. Het instrument kan behalve door docenten ook door studenten zelf gebruikt worden voor het beoordelen van elkaars werk in het kader van peer assessment. Indien vooraf beschikbaar gesteld aan studenten, maakt de scoringsrubriek bovendien inzichtelijk wat er in de betreffende opdracht van hen verwacht wordt. Behalve als beoordelingsinstrument kan ze dus ook functioneren als een “tool for learning” (Dochy en McDowell, 1997).

Knight (2006) en Oakleaf (2008) geven in hun artikelen ieder een uitwerking van zo’n scoringsrubriek maar in beide gevallen gaat het daar om een heel specifiek voorbeeld dat is toegespitst op één bepaalde cursus. Zoals eerder aangegeven wilde ik in mijn eigen onderzoek op zoek gaan naar een meer algemeen toepasbaar instrument. De overweging daarbij was dat collega hbo-docenten meer gebaat zijn bij

een generiek voorbeeld dat zij, indien gewenst, kunnen aanpassen aan hun eigen bijzondere context. Een tweede overweging was dat het gebruik van een algemeen toepasbaar instrument stimuleert om het niveau van groepen studenten (of van verschillende instituten of van verschillende opleidingen of jaargangen) in het kader van kwaliteitszorg met elkaar te vergelijken.

Scoringsrubriek voor informatievaardigheden

In mijn eigen onderzoek heb ik een beoordelingsinstrument ontwikkeld dat inmiddels bekend staat als de ‘scoringsrubriek voor informatievaardigheden’ en dat als bijlage in deze bijdrage is opgenomen. De in de scoringsrubriek gehanteerde criteria zijn in eerste instantie gebaseerd op de literatuur die over het onderwerp informatievaardigheden (in het Engels “information literacy”) al bekend was. Hierbij zijn vooral de normen van de Amerikaanse Association of College & Research Libraries een inspiratiebron geweest (ACRL, 2000). De eerste versie van de lijst met criteria is aangepast op basis van de gegevens uit diverse gespreksrondes met ervaren collega’s van verschillende faculteiten en opleidingen van De Haagse Hogeschool. Deze gesprekken hebben bovendien de input geleverd voor de beschrijvingen van informatiegedrag op verschillende niveaus (van professioneel tot inadequaat gedrag). Met name voor de beschrijvingen van veel voorkomende fouten, is geput uit eigen ervaringen bij het begeleiden van studenten tijdens practicumuren van het onderwijsblok deskresearch van de opleiding *Informatiedienstverlening en –management*. Er zijn derhalve drie methoden gehanteerd voor het verzamelen van gegevens over informatievaardig gedrag en de criteria om dat vast te stellen: literatuuronderzoek, gesprekken met docenten en ervaringen uit het eigen onderwijs. Deze methoden zijn op een cyclische manier ingezet. Informatie uit de gesprekken met docenten en de ervaringen uit het onderwijs konden ook weer aanleiding zijn voor nader onderzoek in de literatuur. Uiteindelijk is de volledige onderzoekscyclus drie maal doorlopen. Het concept van de scoringsrubriek is vervolgens getest in een cursus met 15 studenten. Op basis van de ervaringen die tijdens die test zijn opgedaan is een definitief prototype opgesteld.

Het prototype kent zeven beoordelingscriteria waarvan er vijf betrekking hebben op het eindproduct dat de studenten opleveren en twee op het gevolgde onderzoeksproces en de verslaglegging daarover. Voor ieder criterium zijn beschrijvingen geformuleerd van professioneel informatiegedrag en beschrijvingen van inadequaat gedrag. Beoordelaars kunnen de checkboxes bij de beschrijvingen gebruiken om aan te geven wat volgens hen van toepassing is. Daarnaast kan de tekst in de beschrijvingen worden gebruikt om relevante woorden te markeren of te onderstrepen. Uiteindelijk kan de beoordeling voor ieder afzonderlijk criterium worden aangegeven op een 6 punts Likertschaal, die loopt van ‘zeer goed’ tot ‘zeer slecht’, en kan een totaalscore worden gegeven op een schaal van 1-10 (zie de bijlage achter in dit hoofdstuk).

De scoringsrubriek kan worden gebruikt als beoordelingsinstrument maar ook als didactisch hulpmiddel dat het leerproces van studenten bevordert. Zo merkte ook Sandra van Steenvelt, destijds docent en teamleider bij de opleiding Business IT & Management en tegenwoordig opleidingsmanager bij de faculteit IT & Design van De Haagse. In een interview dat ik met haar had, vertelde ze dat ze studenten twee aan twee hun concept schrijfproducten liet uitwisselen en dat ze elkaars werk met de scoringsrubriek beoordeelden. De concepttekst dienden de studenten samen met de commentaren van hun medestudent, op te nemen in hun eigen dossier dat werd beoordeeld door de docent. Haar werkwijze is een mooie illustratie van het feit dat peer assessment en summatieve beoordelingen elkaar goed kunnen versterken. Haar casus is daarmee tevens een voorbeeld van innovatief onderwijs zoals dat op De Haagse Hogeschool wordt geïmplementeerd.

JOS VAN HELVOORT, hogeschooldocent aan de Faculteit IT & Design, opleiding Informatiedienstverlening en -management van De Haagse Hogeschool. Jos is tevens promovendus en lid van de kenniskring Duurzame Talentontwikkeling.

www.dehaagsehogeschool.nl/lectoraten-en-onderzoek/overzicht-lectoraten/duurzame-talentontwikkeling/lopend-onderzoek/onderzoek6

a.a.j.vanhelvoort@hhs.nl

MEER LEZEN OVER HET PROMOTIEONDERZOEK VAN JOS VAN HELVOORT

- Helvoort, J. van (2010). A scoring rubric for performance assessment of information literacy in Dutch Higher Education. *Journal of Information Literacy*, 4 (1), 22-39.
- Helvoort, J. van (2012). How adult students in information studies use a scoring rubric for the development of their information literacy skills. *The Journal of Academic Librarianship*, 38 (3), 165-171.
- Helvoort, J. van (2013). How faculty in The Hague University of Applied Sciences uses the scoring rubric for information literacy. *Communications in Computer and Information Science*, 397, 436-442.
- Helvoort, J. van (2014). The personal knowledge base conception of information literacy. *Communications in Computer and Information Science*, 492, 31-36.

REFERENTIES

- ACRL (2000). *Information literacy competency standards for higher education*. Chicago: American Library Association. Geraadpleegd op <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/standards/standards.pdf>.
- Biggs, J. (2003). Aligning teaching for constructing learning. *Higher Education Academy*. Geraadpleegd op http://www.bangor.ac.uk/adu/the_scheme/documents/Biggs.pdf
- Brand-Gruwel, S., Wopereis, I., & Vermetten, Y. (2005). Information problem solving by experts and novices: analysis of a complex cognitive skill. *Computers in human behavior*, 21 (3), 487-508.
- Dochy, F., & McDowell, L. (1997). Assessment as a tool for learning. *Studies In Educational Evaluation*, 23 (4), 279-298.
- Dochy, F., Segers, M., & Rijdt, C. de (2002). Nieuwe ontwikkelingen: De assessmentcultuur. In: F. Dochy, L. Heylen & H. van de Mosselaer (Red.), *Assessment in onderwijs: Nieuwe toetsvormen en examinering in studentgericht en competentiegericht onderwijs* (pp. 11-31). Utrecht: Lemma.
- Kirschner, P., & Berg, E. van den (2012). Pas op: Hypes! In: Leo Plugge (Red.), *De bakens verzetten*. Wetenschappelijk Technisch Raad SURF. Geraadpleegd op <http://www.wtrtrentrapport2012.nl/hoofdstukken.php?h=5>.
- Knight, L. A. (2006). Using rubrics to assess information literacy. *Reference Services Review*, 34 (1), 43-55.
- Oakleaf, M. (2008). Dangers and opportunities: a conceptual map of information literacy assessment approaches. *Portal: Libraries and the Academy*, 8 (3), 233-253.
- SAILS (2012). *Sample Questions From Our Information Literacy Assessment*. Geraadpleegd op 3 januari 2013 op <https://www.projectsails.org/SampleQuestions>.
- Timmers, C. (2013). *Computer-based formative assessment: Variables influencing feedback behaviour*. Enschede: University of Twente.

Bijlage: Scoringsrubriek voor Informatievaardigheden

Scoringsrubriek voor Informatievaardigheden

Naam docent beoordeelaar:

Naam/nummer student:

Onderdeel: studentenproduct

Criterion	Professioneel gedrag	Inadequaaf gedrag	
1 Oriëntatie op het onderwerp	☐ Uit het product blijkt dat de student zich goed op het vraagstuk of het onderwerp heeft georiënteerd en op basis daarvan een eigen invalshoek (focus) heeft geformuleerd. Dat blijkt ook uit het feit dat de student duidelijk heeft geformuleerd welke (onderzoeks)vragen hij/zij wil beantwoorden.	☐ Uit het product blijkt dat de student is uitgegaan van de oorspronkelijke vraag of de oorspronkelijke formulering van het onderwerp (zoals die zijn gegeven in het assignment) zonder dat hij/zij die verder heeft uitgediept. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat de betekenis van kernbegrippen bekend wordt verondersteld en deze niet nader worden gedefinieerd.	Score 1-20=
Beoordeling:	☐ zeer goed ☐ goed ☐ voldoende	☐ zwak ☐ slecht ☐ zeer slecht	

Criterion	Professioneel gedrag	Inadequaaf gedrag	
2 Bronnenoverzicht / literatuurlijst	☐ Het product bevat een bronnenoverzicht dat volledig is en waarbij een standaard citation style correct is toegepast. Aan de hand van het bronnenoverzicht zijn de gebruikte bronnen eenduidig te achterhalen. Toelichting: het laatste is belangrijker dan het format van de titelbeschrijvingen (de 'citation style'). Voor de score 'uitstekend' dient ook de citation style echter correct te zijn toegepast.	☐ In het product ontbreekt een bronnenoverzicht en / of ☐ het bronnenoverzicht is verre van volledig (van verschillende documenten waar in de tekst naar wordt verwezen ontbreken de gegevens) en / of ☐ cruciale bibliografische gegevens (titel, auteur, publicatiejaar) ontbreken. Voorbeeld dat vaak voorkomt in de praktijk: van internetbronnen zijn alleen de url's vastgelegd.	Score 1-10=
Beoordeling:	☐ zeer goed ☐ goed ☐ voldoende	☐ zwak ☐ slecht ☐ zeer slecht	

Criterion	Professioneel gedrag	Inadequaaf gedrag	
3 Kwaliteit van de gebruikte primaire informatiebronnen (boeken, artikelen, websites etc.)	☐ Uit het bronnenoverzicht dat bij het product behoort, blijkt dat de student gebruik heeft gemaakt van relevante, betrouwbare (bij voorkeur zo authentiek mogelijke) en actuele informatiebronnen die het onderwerp bovendien vanuit verschillende gezichtspunten behandelen.	☐ De gebruikte externe bronnen zijn te licht, verouderd of onvoldoende relevant. Een voorbeeld van 'te licht' is als de student alleen internetsites als informatiebron heeft gebruikt. En / of ... ☐ De gebruikte literatuur is eenzijdig. Er is bijvoorbeeld alleen gebruik gemaakt van overheidsinformatie (.gov-sites) of van publicaties van één bepaalde auteur.	Score 1-20=
Beoordeling:	☐ zeer goed ☐ goed ☐ voldoende	☐ zwak ☐ slecht ☐ zeer slecht	

Criterion	Professioneel gedrag	Inadequaaf gedrag	
4 Bronverwijzingen in de tekst	☐ In de tekst van het product zelf heeft de student eenduidig verantwoord welke informatiebronnen hij of zij heeft gebruikt. Dat geldt ook voor afbeeldingen of voor audiovisuele illustraties in het geval van een digitaal product.	☐ De student heeft werk van anderen (stukken tekst, afbeeldingen, geluidsfragmenten) verwerkt in zijn/haar eigen product zonder dat hij/zij de gebruikte bron heeft vermeld. Hoewel vaak niet opzettelijk, is er strikt gesproken sprake van 'plagiaat'.	Score 1-10=
Beoordeling:	☐ zeer goed ☐ goed ☐ voldoende	☐ zwak ☐ slecht ☐ zeer slecht	

Criterion	Professioneel gedrag	Inadequaaf gedrag	
5 Verwerking van relevante informatie tot nieuwe kennis en/of inzichten	☐ Uit het product blijkt dat de student informatie uit verschillende bronnen heeft geanalyseerd en op basis daarvan nieuwe toepassingen, inzichten of hypothesen heeft geformuleerd. Toelichting: in praktijk blijkt dat veel studenten wel toekomen aan de analyse en vergelijking van verschillende informatiebronnen, maar niet in staat zijn om de gevonden gegevens te synthetiseren tot een nieuw inzicht of nieuwe toepassing. Dit criterium wordt in dat geval beoordeeld als 'voldoende' of 'zwak'.	In het studentenproduct heeft de student ☐ de inhoud van de gebruikte informatiebronnen niet correct of niet helder weergegeven, en / of ☐ in het geheel geen aandacht besteed aan analyse van de opgespoorde informatiebronnen, en / of ☐ zich gebaseerd op slechts één informatiebron en hij/zij heeft de daar gevonden informatie niet ter discussie gesteld terwijl daar wel aanleiding toe is.	Score 1-20=
Beoordeling:	☐ zeer goed ☐ goed ☐ voldoende	☐ zwak ☐ slecht ☐ zeer slecht	

Scoringsrubriek voor Informatievaardigheden

Onderdeel: procesverslag / zoekstrategie

Criterion	Professioneel gedrag	Inadequaaf gedrag	
6 Zoektermen	☐ De student heeft de zoektermen gebruikt die relevant zijn voor het te onderzoeken onderwerp / vraagstuk. Hij/zij heeft daarbij rekening gehouden met het vakjargon, de synoniemen en (zoek)termen in een andere taal (meestal Engels).	☐ De zoektermen die de student heeft gebruikt zijn te algemeen of komen uit het algemeen spraakgebruik. en / of ☐ de student heeft geen rekening gehouden met synoniemen, verwante begrippen en (zoek)termen in een andere taal (meestal Engels).	Score 1-10=
Beoordeling:	☐ zeer goed ☐ goed ☐ voldoende	☐ zwak ☐ slecht ☐ zeer slecht	

Criterion	Professioneel	Inadequaaf gedrag	
7 Gebruik van diverse secundaire informatiebronnen	☐ De student heeft gebruik gemaakt van diverse typen secundaire bronnen (search engines, boeken, wetenschappelijke tijdschriften, databases, sociale netwerken). Indien van toepassing heeft hij/zij bovendien gebruik gemaakt van mogelijkheden buiten de eigen locatie (IBL, documentleverantie).	☐ De student heeft vooral informatiebronnen gebruikt die gemakkelijk toegankelijk zijn. Voorbeeld: de student heeft alleen gebruik gemaakt van • het internet via het 'eenvoudige zoekscherm' van een grote algemene zoekmachine en / of • lesmateriaal dat door docenten is verstrekt.	Score 1-10=
Beoordeling:	☐ zeer goed ☐ goed ☐ voldoende	☐ zwak ☐ slecht ☐ zeer slecht	

Totaalscore (maximaal 100) =

Op dit werk is een Creative Commons licentie van toepassing:

Naamsvermelding – Niet commercieel – Gelijk delen

Jos van Helvoort – De Haagse Hogeschool

REACTIE OP HET HOOFDSTUK:

Beoordelen van informatievaardigheden van hbo-studenten

TOOS SCHOLTENS

Tijdens mijn studie is er veelvuldig aandacht besteed aan de manier waarop je doelgericht informatie zoekt en hoe je deze informatie beoordeelt en correct in je verslagen verwerkt. Gedurende die studie, maar ook sinds ik werkzaam ben bij de bibliotheek van De Haagse Hogeschool, kom ik veel in contact met verschillende hbo-studenten en herken ik het probleem dat ‘informatie-wijsheid’ nog niet iets vanzelfsprekends is. Door een overvloed aan informatie op het web zijn studenten geneigd om informatie, die vrij toegankelijk is, op een lichtzinnige manier te gebruiken en te verwerken. Ik ervaar dat toetsing van hun informatiegebruik erg belangrijk is en vind het goed dat hier aandacht aan besteed wordt.

De scoringrubriek van Jos is een goede methode om tot een dergelijk toets- en beoordelingsinstrument te komen. In de scoringsrubriek wordt op een inzichtelijke manier duidelijk gemaakt waar studenten aan moeten voldoen om op een juiste manier informatie te zoeken, te beoordelen, te analyseren en te verwerken. Toetsing van informatievaardigheden kan echter ook belangrijk zijn voor docenten. Zij kunnen de scoringsrubriek als onderwijsmethode hanteren om studenten aan de hand daarvan gericht onderwijs te geven. In plaats van de studenten alleen de juiste informatievaardigheden aan te leren, is het ook van groot belang om te kijken of de studenten dit ook op een juiste manier toepassen. Een beoordelingsinstrument leert de studenten stil te staan bij hun informatiegedrag en geeft ze ook de ruimte om er zelf van te leren. Als deze scorerubriek al tijdig tijdens de opleiding is ingezet kunnen studenten hier hun voordeel mee doen en gaandeweg zelfstandig adequater informatie zoeken, beoordelen en verwerken. Uiteindelijk leren ze zich een werkwijze aan die zij zonder rubriek kunnen gebruiken, omdat zij dan in staat zijn om zichzelf en hun informatievaardigheden te beoordelen.

Voor afstudeerders in het HBO kan de scoringsrubriek ook als goede reflectie dienen. Daarbij kan het van te voren inzien van het beoordelingsinstrument een tool zijn om jezelf direct ‘professioneel gedrag’ aan te leren voor het schrijven van de scriptie. Het leert je bewuster te zijn van de manier hoe je zoekt en wat voor resultaat dit oplevert.

Als net afgestudeerde student Informatiedienstverlening en –management kan ik al direct lering trekken uit het beoordelingsinstrument. Een afgestudeerde informatieprofessional beschikt in principe al over de kennis om informatie correct te zoeken, te beoordelen en toe te passen. De scoringsrubriek van Jos kan ook dan voor een informatieprofessional of voor zijn of haar collega’s op het werk een effectief hulpmiddel zijn om te controleren of zij de gewenste professionele werkwijze hanteren. Zo niet, dan kan deze zich bijvoorbeeld meer verdiepen in dat onderdeel waar hij of zij slecht op scoort en dit waar nodig verbeteren.

Concluderend kan ik stellen dat een beoordelingsinstrument als de scoringsrubriek van Jos van Helvoort grootschalig ingezet kan worden in het HBO en in het werkveld, als leermethode maar ook als reflectiemiddel voor informatieprofessionals.

TOOS SCHOLTENS is 23 jaar en is op 16 juli 2014 afgestudeerd aan de opleiding Informatiedienstverlening en –management van De Haagse Hogeschool. Zij werkt nu als bibliotheekmedewerker bij de Hogeschoolbibliotheek van De Haagse Hogeschool.